

Mi, a Liszt Ferenc Kórus tagjai, akik az ötvenes évek második felében, majd a hatvanas évektől folyamatosan kerültünk a kórusba, már úgy éreztünk oda, hogy a Lajtha mise repertoár darab volt. Én nem is tudtam, hogy Lajtha református volt. Egyetlen zeneszerzőről tudtam akkor félig gyermekfejjel, hogy nem katolikus és mégis a szent zenék zenéjét írta: Bachról. Az ökumenikus gondolat még nem volt tudatos bennünk, de a még az egyházi kórusokban is szükségszerűen előforduló más vallásúakkal való barátságos kapcsolat annál inkább. Boldog védettségben éltünk ebben a rettenetes korszakban. Tehetséges karnagyunk pedig a legjobb zenéket énekelte velünk. A gregorián – Palestrina – Bach – Liszt „tengely” folytatásaként a XX. század magyar egyházzenejét szólaltatta meg kórusával. Kodály: Missa Brevist énekelte orgonával és zenekarral is. Minden újra fogékonyan tanította nekünk a Lajtha misén kívül Farkas Ferenc, Lisznyay Szabó Gábor vagy Koloss István éppen elkészült misekompozícióit. És persze a magyar egyházzene megújításán fáradozó zeneszerzők motettáit, kórusműveit. A nagy zenekaros misék és oratóriumok mellett ez az örökség is állandó ápolásra szorul. Mesterünk korai halála után (67 éves korában, 1998-ban hunyt el) az én felelősségem maradt, hogy a kórus a fejében-szívében-torkában hordozott kincs birtokában folytassa énekes munkáját. Hogy az újak is megtanulják mindazt, amit a régiek tudnak, amíg velünk lehetnek. És ugyancsak nagy öröm, amikor közösen fáradozunk azon, hogy mindnyájunk számára új művet mutassunk be, mint tavaly november 2-án, Halottak napján Szőnyi Erzsébet Missa Misericordiae – Requiem művét.

Lajtha László orgonás miséjét a Credo nélkül legutóbb júniusban énekelte szentmisében, melyet közelgő születésnapja alkalmából és Bucsi László pap-karnagyunk halálának évfordulójára emlékezve őrtünk mutattunk be. Előtte hosszú időn keresztül tanítottam az újabb hozzánk csatlakozó kórustagoknak, hogy ne kelljen feladni ennek a szépséges műnek az ismeretét. Hiszen rendkívül gazdagító volt és maradt számunkra.

Érdekes, hogy az a zeneszerző, akit az orgona nem különösebben foglalkoztatott az Op. 54-es Mise előtt, milyen gazdag színvilágú regisztrációt írt elő ennek partitúrájában. Törekeny-szép zene, érzékeny tempó-váltásokkal, gazdag dinamikai árnyalatokkal. A tempók hullámválása az egész műre jellemző. Mintha az Istenhez forduló, Őt dicsőítő ember imájának újból és újból való nekibuzdulását hallanánk. A szerző által valaha alaposan elsajátított vokális polifónia gyönyörű újkori megvalósulása a Mise, mely ezért jól énekelhető, kortárs hangzásvilágában is oldottan előadható a kórus számára. A kiváló zongorista Lajtha ebben a művében nem írt technikai szempontból bonyolult hangszerzólámat. De a hangszínek tekintetében igényesen regisztráló játékosra számíthat. Nekünk szerencsénk volt. Évtizedeken keresztül *Gergely Ferenc* orgonaművész utánozhatatlan orgonajátékával adtuk elő a Misét. A Kyrie, Gloria és Agnus Dei tételeket bevezető és a minden tételt lezáró orgonás részeket minden

előadás alkalmával nagyon vártam. Jólesett gyönyörködni bennük. Átélni, ahogy az eget ostromolják, vagy ahogyan minket magunkat visznek a mennyei karok közé, hogy angyalokkal énekeljük a dicsőítés különös magasságokba fölvitt hangjait, majd ahogyan ezek is áttetszővé válva tűnnek el a végtelenben.

Lajtha Lászlónak még egy művét énekelte. *Siráq Péter* karvezetői diploma hangversenyén, mint külső kórus a *Magnificat*ot adtuk elő. Előtte heteken keresztül gyakoroltuk vele a művet, mindig a vasárnapi 10-es misén való éneklésünk után. Emlékeim szerint lenyűgöző koncert volt, Péter és a kórus nőikara remekelt.

A Budapest Búcsún 1992. június 27-én a Budavári Evangélikus Templomban énekelte a Misét, Bucsi László atya vezényletével. Mintha egyedül a mi karnagyunk tudta volna, hogy a zeneszerző születésének 100. évfordulója küszöbén járunk. A hangverseny többi szereplője műsorában nem adta semmi jelét ennek. Valóban csak remélni lehet, hogy a jövőben – legalább a kerek évfordulók idején – egyre többen ünnepeljük majd Lajtha Lászlót.

Farkas Mária

Emlékhangverseny Mátészalkán

A Kapisztrán Szent János Kórus karnagya és a
„Nándorfehérvár 1456” c. oratórium zeneszerzője
Páter Tamás Gergely Alajos tiszteletére

Mátészalkán a Szent József Plébánia templomban, a ferences zeneszerző Páter Tamás Alajos életét és művészetét felidéző Emlékhangversenyt tartottak két kórus részvételével 2012. május 12-én. A szervező a mátészalkai *Zenebarátok Kórusa*, a meghívott vendégkórus a határon túlról érkező *Kaplonyi Páter Szabó Dömjén Vegyeskar* volt.

A műsor nyitányként az egyesített kórus előadásában hangzottak fel Tamás Alajos művei: Elsőként említjük meg a *Hunyadi bízzál* c. kórusmű előadását, a ferences karnagy legnagyobb tisztelete jeléül, a 150 tagú zenei együtteset – *Kapisztrán Szent Jánosról* – a világraszóló nándorfehérvári győzelem hősről nevezte el, mint zeneszerző pedig oratóriumot komponált „*Nándorfehérvár 1456*” címmel. E mű bemutatóját *Páter Tamás Gergely Alajos*, zenei együttesével, 1956. október 22-én tartotta, Kapisztrán János halálának 500-ik évfordulóján, Budapesten a Belvárosi Főplébánia Templomban. A forradalom előestéjén bemutatott mű döbbenetes hatása évtizedekre előre mutatott. Hanglemezen és nyomtatásban az amerikai ferences atyák adták ki 1959-ben. A „Hunyadi bízzál” című korált, melyet

sokáig csak illegálisan énekelhettek, ma már az emlékkoncerteken hagyományosan minden alkalommal közösen eléneklik, hiszen vannak akik még őrzik emléükben és ismerik e lelkesítő hangulatú jól énekelhető dallamot és szívesen ismertetik meg az ifjabb generációkkal, így könnyen válik közös énekké. Ez alkalommal a kórus énekét *Jónucz Alfonz* vezényelte.

A közös énekkar előadásában felhangzott még a: Szent Márton ének – Benedek Viktória orgona kíséretével; a Szent Ferenc himnusz – szólót Ignác Gyula énekelte; orgonán Benedek Viktória kísért, mindkét művet *Balogh Ferencné* vezényelte.

A vendégeket és közreműködőket *Pénzes Ottó* a Művészetbarát Egyesület elnöke üdvözölte. A vendégek részéről *Szilárdi Ferencné* az Alapítvány elnöke köszöntötte az ünneplő Közönséget, – a kuratóriumi tagok: Kollár Éva professzor, Liszt-díjas karnagy, Páter Hegedűs Kolos ferences rendi tanár, az Alapító Kovács Márta és Bernhart Tiborné zenetanár az egyik legrégebbi Kapisztrán kórus tag nevében. – Szavait az emlékezés jegyében foglalta össze, ebből idézünk részleteket.

– Tamás Gergely Alajos 1945-ben a háború megviselte lakosság körében kezdte meg kórusának szervezését a romos budai Margit körúti Ferences rendház épületében. Nemcsak az épület, de a lelkek is súlyosan sérültek voltak. A lelkek inségére előtermelt egy nyurga, lobogó, barna szerzetesruhát viselő fiatal atya, aki énekeseket keresett. Az elsők közülük a megrongált templomban együtt adogatták a cserepeket a tető javításához. És énekeltek, mert az atya rögtön befogta őket a maga izzó vonzókörébe. Egyik énekes hozta a másikat...megalakult a felnőtt kórus, a gyermekkar, majd zenekar is társult a kórushoz, és a 150 tagú együttesét Kapisztrán Szent Jánosról, az 1456 évi világraszóló nándorfehérvári győzelem hősről nevezte el. Hallatlanul komoly munka kezdődött el az ő igényes irányításával. Hamarosan ismertté vált az együttes, felkérést kaptak és gyakori fellépők voltak a Magyar Rádióban és a Zeneakadémián. Ám néhány év múlva, az 1950-es években, egyházi együttes szereplésére már csak a diplomákban volt lehetőség, de ezzel hangversenyeik száma nem csökkent, szerte az országban és a főváros legnagyobb diplomáiban továbbra is rendszeresen szerepeltek. Megismertette és huszonkét esztendő karnagyai működése során megszólaltatta a zeneirodalom valamilyen nagy korszakának legjelentősebb alkotásait. De nemcsak kiváló karnagy volt, mindenkor példát állított a muzsikások elé emberségével, figyelmességével, segítőkészségével, szerénységével. 1967-ben bekövetkezett halála pótolhatatlan veszteség volt. – *Nekünk akik még élünk, egyik feladatunk, hogy Tamás Alajos Atyára emlékezzünk, és megismertessük életművét azokkal akik nem ismerhették karizmatikus egyéniségét.* –

Zeneszerzői, egyházzenei művei megmaradtak az utókorra, és azokat az 1995-ben létrehozott *Tamás Alajos Zenei Alapítvány* gondozza. E művek méltóak arra, hogy ismertté váljanak, elterjedjenek, ennek érdekében

az Alapítvány minden második (páratlan) esztendőben pályázatot hirdetett: gyermekkarok, felnőtt énekkarok, egyházi kórusok számára. A beküldött pályázati anyagot szakmai kuratórium bírálta, díjazta és a legjobbak gála hangversenyen mutatkozhattak be a Budai Országúti Ferencesek Templomában.

Az utóbbi évek nehezedő körülményei során megnőtt a vidéki kórusok számára az utazási költség előteremtésének gondja. Az Alapítvány Kuratóriuma a legutóbbi évben – Páter Tamás Alajos egykori misszióját követve – azt a megoldást választotta, hogy kihelyezett emlékhangversenyt tart, meglátogatva az ország különböző területén jelentkező kórusok találkozóit. Így került sor az első hangversenyre *Zalaegerszegen* 2011. október 8-án, a *Zalaszentgyörgyi Gyertyafény Kórus Alapítvány* meghívására – akik 2003-ban gyermekkórus-kategória győztesek voltak a budapesti hangversenyen. –

Most 2012-ben örömmel fogadta az Alapítvány kuratóriuma Mátészalka jelentkezését a hangverseny rendezésére. A *mátészalkai Zenebarátok Kamarakórusa* a Páter Tamás Alajos Alapítvány Országos Zenei Pályázatán két alkalommal is részt vett: 2003-ban – éppen május 12-én – amikor a felnőtt-kórus kategóriában I. helyezést nyert, majd 2005-ben, amikor ismét díjazott volt. Mindkét alkalommal részese volt az év októberében Budapesten az Országúti Ferences Templomban tartott Díjkiosztó Gála hangversenynek.

A mátészalkai hangverseny szépen összeállított műsorában a zenei blokkot minden esetben rövid ismertető előzte meg, a műsorvezető *Pénzes Ottó* előadásában. Elsőként Tamás Alajos zeneszerzői, karnagyai és emberi nagyságát méltatta. A művek kapcsán utalt életének sikeres és szenvedésteljes vonulataira. Nagyon szép idézetet olvasott fel *Párkai István* professzor, Kossuth-díjas karnagy írásaiból akinél a Zenebarátok Kórus karnagya Balogh Ferencné Nagy Viola felsőfokú bizonyítványát szerezte.

– „Tamás Alajos méltó arra, hogy művei napvilágot lássanak és mind szélesebb körben elterjedjenek, ismertté váljanak. Hallatlan színes egyéniség volt, nyílt emberségével mindenkit meghódított, aki a közelébe került. Alázatosan szolgálta az egyházi zene ügyét, és annak irodalmát műalkotásaival gazdagította. Nemzedékek köszönhették Neki, hogy teljes és hiteles képet kaphattak a zeneirodalom e területéről. A keresztény népművelés kiemelkedő alakja volt, de előkelő helyet foglalt el a kor zenetörténetében is. A ferences pap-zeneköltő ezerszínű finom árnyalatokban és drámai kifejezésben gazdag alkotásai közel állnak az éneklő közösségek lelkületéhez.”

A hangversenyen a *Zenebarátok Kórusa* igényes, gazdag műsorral, három önálló blokkban mutatkozott be. Bevezetőként elhangzott a kórus bemutatása. Néhány adatot ismertettünk: A kórus 1993-ban alakult, létszáma 25 fő, repertoárjuk a gregoriántól napjaink kórusmuzsikájáig terjed

elsősorban a cappella kórusok, néhány zongorakíséretes művel gazdagítva. 2002-ben Nagykállóban a KÓTA Arany minősítését nyerték el. Évenkénti részesei nagyobb kórustalálkozóknak, fesztiváloknak. Mátészalka, Aggtelek, Nagykálló, Miskolc, Gyöngyös, Fehérgyarmat, „Tisza-parti Dalostalálkozó”. Határon túl: Kaplony Nagykároly, Munkács. 2007. óta tagjai a Pedagóguskórusok Országos Társaságának, és résztvevői a találkozóknak. Karnagyuk, Baloghné Nagy Viola számos kitüntetés: Nívó-díj, Pro Urbe-díj, Elismerő oklevél tulajdonosa.

Tamás Alajos művei közül énekelték az: Ave Maria, O memoriale, Lacrimae Petri (4 korál), Tábori mise (egyik tétele az oratóriumnak) és a Mária neve, c. kompozícióit. Zeneirodalmi válogatásukban előadott művek: Palestrina: Jesu, Rex admirabilis. J.S. Bach: Áldva áld az Isten engem. Liszt Ferenc: O, salutaris hostia. Bárdos Lajos: Ave maris stella. Werner Alajos: Égi szűz virág. Vezényelt: *Balogh Ferencné*.

A vendégkórus, a **Kaplonyi Páter Szabó Dömjén Vegyeskar** határon túlról – Nagykárolytól 4 km-re, fekvő Kaplonyból – érkezett, immáron nem először, így kedves ismerősként köszönthették őket. A katolikus egyházi kórus 2005-ben alakult és 2009-ben vette fel, az Erdélyben elismert neves egyházzenei Dömjén atya nevét. 25-30 tag alkotja a kórus létszámát. Rendszeresen szolgálatot teljesítenek egyházi ünnepeken de gyakran szerepelnek kórustalálkozásokon Erdély-szerthe, és néha határon túlra is eljutnak. Gyakran éneklük külföldi nagy mesterek műveit, de szívükhöz a magyar zeneszerzők művei állnak legközelebb. Karnagyuk: *Jónucz Alfonz*. E hangversenyen jól összeállított, zeneileg szépen előadott műsorral szerepeltek, elhangzott: Tamás Alajos: A Fekete Mária, Gombosi bölcsőcske. Liszt Ferenc: Él a Krisztus. Bárdos Lajos: Megfeszített Jézus. Daróci Bárdos Tamás: Szent József himnusz. J. Gruber: Requiem-részletek. Zongorán közreműködött: *Baumgartner Márk*. Vezényelt: *Jónucz Alfonz*.

A hangverseny során elhangzott kórusművek zeneileg és tartalmilag átélte előadása mély hatást gyakorolt a hallgatóság és az énekesek számára is. Az emlékezés új meghitt ismeretséget szerzett, aminek őszinte megnyilvánulása az a levél amit a hangversenyt követően küldött a Kaplonyi Vegyeskar karnagya *Jónucz Alfonz* a vendéglátó mátészalkai Zenebarátok karnagyának:

„Amikor először hallottam Tamás Alajosról, még nem tudtam milyen emberről, milyen zeneszerzőről van szó. Amit megtudtam róla, előttem mindenképpen egy ideált állított fel és ismertem meg benne... Emberség, hit, elkötelezettség, alázat és zeneiség... ez az ami eszembe jut a koncertről és Tamás Alajosról. Erő, ami összeköt bennünket, a zene ereje és az együttzenélés öröme. – Példa és kincs számunkra, amit követni, és féltetni kell, amit ápolnunk kell határokon keresztül is. – Hálával gondolok vissza a budapesti vendégekre és rátok Zenebarátokra!”

Márkusné Natter-Nád Klára

Kodály nyomában Dunapatajon

A Kodály Zoltán Művelődési Ház színháztermében egész napos rendezvényt tartottak 2012 május 19-én

Többszörös jubileumot ünnepelhetett a város Kodály Zoltán születésének 130. évében.

A Művelődési ház alapkövetésének 50 éves avatását, 40 éves évfordulóját, a Dunapataji Népdalkör fennállásának 30 éves évfordulóját.

Valójában még távolabbra tekinthetünk a múltba, amiért éppen „Kodály nyomában” címet kapta e rendezvény. Kodály Zoltán **1940-ben** járt először Dunapatajon. Majd **1962-ben** amikor meglátogatta az 1956-57-es tanévben alakult Ének-zenei Általános Iskola végzős 8. osztályát. Ekkor kérték föl a színházépület alapkövetésére. Harmadszor **1966-ban**, az elkészült Művelődési Ház avatásán. Az akkor itt elmondott beszéde zenetörténeti jelentőségű, – ez volt az utolsó nyilvánosan elmondott beszéde. – Emlékezésésként néhány sort idézünk:

„Mikor 4 évvel ezelőtt arra kértek, hogy tegyek le itt egy alapkövet, nem hittem, hogy megérem: erre az alapköre épület emelkedik. – Ez ugyan egyetlen olyan ház, ahol anyagi, valódi kő letételét bízták rám. De ettől eltekintve már régóta egyebet se teszek, mint alapköveket rakok le szellemi téren. – Ezzel úgy érzem magam mint a régi mondás – fákat ültet a földműves, amelynek gyümölcsét ő maga soha sem fogja élvezni. – Mi biztatott engem erre, hogy ilyen fákat ültessek, minden remény nélkül, hogy valaha gyümölcsüket meglátom?”

Az hogy életem első felében negyvenesztendei falujárás meggyőzött arról hogy a magyar falusi nép tehetséges, csak tanítani kellene és módot adni, hogy tehetségét kifejtse....

Azt gondolom, nem kell kívánni egyebet Dunapatajnak, mint hogy az épület tartalma, belseje méltó legyen külsejéhez. Akkor minden rendben lesz. Ezt kívánom, és várom, ha már én nem is fogom megélni.”

*

A Jubileumi Ünnepségek meghívói és rendezői

a Dunapataji Nagyközség Önkormányzata,
a DZK Kodály Zoltán Általános és Művészeti Iskola és
a Dunapataji Népdalkör és Hagyományörző Egyesülete.
A rendezvény fővédnöke: Szőnyi Erzsébet, Kossuth-díjas zeneszerző,
a Magyar Kodály Társaság elnöke.